

## Meld. St. 20 (2023-2024) Opptak til høgare utdanning

Skolenes landsforbund (SL) takker for muligheten til å komme med et høringsinnspill til *Meld. St. 20 (2023-2024) Opptak til høgare utdanning*.

Skolenes landsforbund stiller seg bak behovet for en helhetlig modell for opptak til høyere utdanning, som ikke bare er enklere og mer forståelig, men også rettferdig. Vi er opptatt av god kvalitet på utdanningene og har som utgangspunkt at det hovedsakelig er gjennom studiene man tilegner seg kunnskap og kompetanse som kvalifiserer til et yrke. Det betyr at vi mener opptakskravene må ha en innretning som ikke begrenser rekrutteringsmulighetene til et yrke. Dette gjelder eksempelvis lærerutdanningene.

I *Meld. St. 19 Profesjonsnære utdanninger over heile landet* trekkes det frem at profesjonsutdanningene «rekrutterer til yrke som er heilt grunnleggande for å halde det norske velferdssamfunnet gåande». I lys av de rekrutteringsutfordringene vi står ovenfor mener Skolenes landsforbund det er viktigere enn noen gang at regelverket åpner opp for at man kan kvalifisere seg til jobben som lærer, uansett hvor man er i livsløpet og uansett hvor man bor i landet.

Det er også viktig at det er flere veier inn i læreryrket. For å kunne utdanne flere med den kompetansen samfunnet trenger, eksempelvis innenfor de områdene som er viktig for det grønne skiftet, jf *Meld. St. 14 (2022-2023) Utsyn over kompetansebehovet i Norge*, så er skolen avhengig av å rekruttere lærere med tilsvarende kompetanse.

I vårt hørings svar til *NOU 2022:17 Veien inn – ny modell for opptak til universiteter og høyskoler* trakk vi frem at vi var fornøyde med at opptaksutvalget foreslo å avvikle alle nivåkrav. I stortingsmeldingen har Kunnskapsdepartementet imidlertid ikke fulgt utvalgets anbefaling og foreslår å opprettholde nivåkravet til lærerutdanningene. Skolenes landsforbund har gjennom flere år tatt til orde for at det må være viktigere å vurdere kompetanse på tur ut av studiene enn på tur inn i studiene. Dette står vi ved fortsatt.

Skolenes landsforbund mener derfor der nødvendig med en dispensasjonsordning hvis nivåkravet skal opprettholdes. Det er imidlertid interessant å se hvordan omfanget av ordningen vil bli, og om dette vil tale til fordel for eller imot et nivåkrav. I lys av dette mener vi det er viktig med fortløpende evalueringer. Både hvordan nivåkrav og lærerutdanning på masternivå virker sammen, og ikke minst, hvilken eventuell konsekvens en dispensasjon har for både kvaliteten på utdanningen og gjennomføringsgrad. Skolenes landsforbund foreslår at Nasjonalt forum for lærerutdanning og profesjonsutvikling (NFLP) involveres i et slikt evalueringsarbeid.

Hvis Stortinget støtter Kunnskapsdepartementets forslag om opprettholdelse av nivåkravet på lærerutdanningene, så er vi enige med regjeringen når de skriver følgende i Meld. St. 20: *«Om ein lukkast med å utdanne gode lærarar som ikkje har innfridd nivåkrava, bør ein vurdere å avvikle heile ordninga med nivåkrav.»*

Fullføringsreformen, som ble vedtatt av Stortinget i 2021, har som mål å bidra til at ungdom og voksne blir kvalifisert til å møte kravene i både videre utdanning og arbeidsliv. Arbeidet med reformen skal pågå i et tiårsperspektiv, og hvis man gjennom dette arbeidet lykkes med at ungdom og voksne er bedre kvalifisert – som betyr at nivået på generell studiekompetanse øker – så er det grunn til å tro at behovet for nivåkrav også av denne grunn vil falle bort.

Skolenes landsforbund støtter videreføringen av de alternative måtene å oppnå generell studiekompetanse på, og at det fortsatt skal være mulig å få unntak fra kravet om generell studiekompetanse gjennom for eksempel realkompetansevurdering og Y-vei.

I vårt hørings svar til *NOU 2022:17 Veien inn – ny modell for opptak til universiteter og høyskoler* trakk vi også frem behovet for å videreutvikle og kvalitetssikre realkompetansevurderingen. Vi mener at dagens ordning ikke fungerer godt nok. Det er store variasjoner både fra studieprogram til studieprogram, men også mellom studiesteder som tilbyr samme utdanningsprogram. For å sikre at vurderingspraksisen blir mest mulig rettferdig og lik for alle, så foreslår Skolenes landsforbund at det nedsettes et utvalg hvor også partene er representert, som i samarbeid med UH-sektoren kan utarbeide nasjonale retningslinjer for realkompetansevurdering.